

HET WELNEST WERKBOEK

WELNEST MODEL

De auteurs creëerden voor dit verhaal een unieke metafoor als werkmodel: het WELNEST.

Het wordt gevormd door een groep leerlingen die wordt ingezet om het welbevinden van de centrale leerling in het model te vergroten. Het WELNEST fungeert als werkinstrument voor peetsituaties in (school)groepen. Het bevat onderstaande sleutelfiguren:

Wolf:

Leerling waarvoor een WELNEST gemaakt wordt.

Leerling die lijdt onder bepaalde situaties (in de groep) met nefast gevolg voor zijn of haar welbevinden (in de groep). In dit verhaal lijdten zowel Wolf als Pauw.

Wanda:

Leerling die aan de alarmbel trekt.

Leerling die opmerkt dat de klassfeer een negatief effect heeft op het welbevinden van een leerling. Bovendien schakelt deze leerling de hulp in van bijvoorbeeld een (zorg)leerkracht. Deze leerling heeft een signaalfunctie.

Mevrouw Vlinder:

(Zorg)leerkracht bij wie leerlingen altijd terecht kunnen.

(Zorg)leerkracht op school bij wie leerlingen zich veilig voelen. Leerlingen kunnen deze leerkracht laagdrempelig contacteren. De (zorg)leerkracht onderneemt concreet actie om de probleemsituatie te verhelderen en aan te pakken. Hij of zij heeft hierbij een coördinerende functie.

Meester Muis:

Klasleerkracht.

Klasleerkracht van de leerling waarvoor een WELNEST gemaakt wordt. Na overleg met de (zorg)leerkracht krijgt hij of zij een ondersteunende functie. Hij of zij heeft een uitvoerende rol betreffende afspraken die gemaakt worden tijdens een WELNEST bijeenkomst.

Egel:

Leerling die anderen een veilig gevoel geeft.

Leerling die toegankelijk is voor andere leerlingen en die ook de centrale leerling een veilig gevoel geeft.

Flamingo:

Leerling die steeds een oogje in het zeil houdt.

Leerling die minder op de voorgrond staat, maar wél oog heeft voor de relaties tussen leerlingen in de groep. Hierdoor weet hij of zij wat er gaande is en kan bijgevolg situaties helder inschatten.

Kip:

Leerling uit de groep van Wolf.

Deze leerling vervoegt het WELNEST met als functie het WELNEST te versterken.

Pauw:

Leerling die het welbevinden van Wolf negatief beïnvloedt.

Deze leerling is geen onderdeel van het WELNEST van de centrale leerling. Wel zal het WELNEST uitzoeken wat de achterliggende oorzaak van het pestgedrag is en dit actief aanpakken.

Grote Haas:

Leerling die het welbevinden van Wolf negatief beïnvloedt.

Deze leerling is geen onderdeel van het WELNEST van de centrale leerling. De reden van het negatief gedrag is voor het WELNEST (nog) niet duidelijk. Het WELNEST zorgt ervoor dat deze leerling geen platform krijgt en negeert zijn gedrag.

Twee Kleine Hazen:

Meelopers met Pauw en Grote Haas.

Deze leerlingen vormen geen onderdeel van het WELNEST van de centrale leerling. Net zoals bij Pauw zal het WELNEST het gedrag van de meelopers achterhalen. De leden van het WELNEST zullen trachten dit gedrag positief te beïnvloeden.

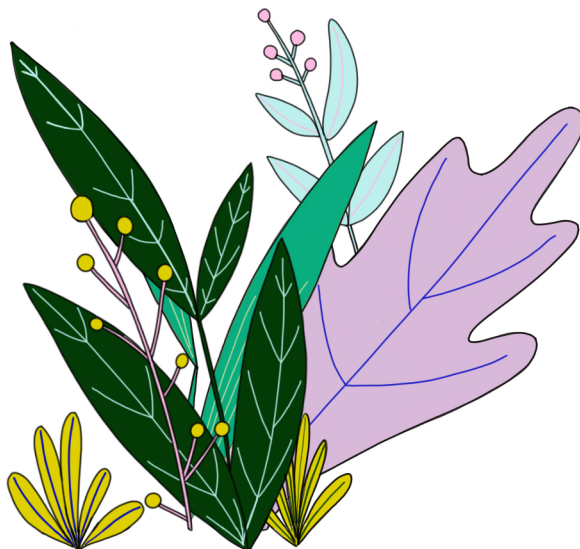
De kla-rovers:

Leerlingen die vervelend doen tegen meerdere kinderen. Zij vormen geen deel van het WEL-NEST van de centrale leerling.

Symbool voor leerlingen los van de probleemsituatie die een negatieve invloed hebben op het welbevinden van vele anderen. De kla-rovers hebben enkel interesse in wat ze zelf willen. Zij houden geen rekening met anderen.

Het uiteindelijke doel van het WELNEST?

Een veilige plek creëren voor de centrale figuur. Deze veiligheid zorgt ervoor dat de centrale figuur in zijn kracht komt te staan. Uiteindelijk zal hij of zij zelfstandig uitvliegen. Op dat moment wordt het WELNEST overbodig. De takken kunnen weer uit elkaar vallen. Op elk moment kan overgegaan worden tot de bouw van een nieuw WELNEST.

WERKBLAD WELNEST

DIT IS HET WELNEST VAN:

(naam leerling)

Gouden haren van (WOLF)

Positieve eigenschap 1:

Positieve eigenschap 2:

Positieve eigenschap 3:

TAKKEN WELNEST

Leerling die aan de alarmbel trekt (WANDA).....

Taken:.....

.....

.....

(Zorg)leerkracht bij wie leerlingen altijd terecht kunnen (MEVROUW VLINDER)

.....

Taken:.....

.....

.....

Klasleerkracht (MEESTER MUIS).....

Taken:.....

.....

.....

Leerling die anderen een veilig gevoel geeft (EGEL).....

Taken:.....

.....

.....

Leerling die steeds een oogje in het zeil houdt (FLAMINGO)

.....

Taken:.....

.....

.....

Leerling uit de groep van Wolf (KIP).....

Taken:.....

.....

.....

.....

WAT IS ER AAN DE HAND

Leerling die het welbevinden van Wolf negatief beïnvloedt (PAUW)

Negatief gedrag:.....

.....

.....

Mogelijke oorzaken:

.....

.....

Leerling die het welbevinden van Wolf negatief beïnvloedt (GROTE HAAS)

Negatief gedrag:.....

.....

.....

Mogelijke oorzaken:

.....

.....

Meelopers met Pauw en Grote Haas (TWEE KLEINE HAZEN)

Negatief gedrag:.....

.....

.....

Mogelijke oorzaken:

.....

.....

Optioneel:

Leerlingen die vervelend doen tegen meerdere kinderen (KLA-ROVERS)

Negatief gedrag:.....

.....

.....

LEIDRAAD VOOR LEERKRACHT, OUDER OF BEGELEIDER

Regelmatig verschijnen boeken over pesten. De sterkte van 'HET WELNEST' schuilt in de positieve ondertoon die op elk moment van het verhaal aanwezig is. Niettegenstaande er heftige feiten gebeuren, blijft warmte de rode draad.

Dit is een boek waar zowel slachtoffer, pesters als meelopers de vruchten van plukken. Deze personages hebben veel diepgang en worden kleurrijk neergezet. Uiteindelijk blijken ze een gemeenschappelijke basis te hebben: een grotere kwetsbaarheid die uitgroeit tot een kracht. Uitzonderlijk is het gegeven dat de lezer op het einde van het verhaal sympathie voelt voor de pesters en meelopers. Dit is noodzakelijk wanneer we pesten uit de wereld willen helpen. Alle dieren worden dieren om van te houden. Enkel Grote Haas lijkt 'de slechterik', maar haar verdwijning in het struikgewas biedt nog mogelijkheden voor 'herstel'.

Vanuit systeemtheoretische invalshoek (Mertens & Vandebroek, 2014) wordt stilgestaan bij het verschil tussen positieve bedoelingen met negatief effect en negatieve bedoelingen met negatief effect (pesten). Zo ontdekt Wanda dat Flamingo het niet fijn vindt wanneer ze haar imiteert tijdens de sportles. Iets dat positief bedoeld wordt, kan een negatief effect hebben.

De auteurs van HET WELNEST zetten in op een tweesporenbeleid:

Eenzijds draagt het verhaal bij tot het creëren van een warm en veilig leer- en leefklimaat. De grote kwetsbaarheid van Wolf (introversie, moeite met communiceren) gaat recht naar het hart van Wanda en Egel en spreekt hun 'menschelijkheid' aan.

Ze creëren een goed en veilig team voor Wolf: de kracht en schoonheid van Wolf worden zichtbaar.

Anderzijds biedt de aanpak van mevrouw Vlinder en meester Muis een solide platform om als leerkracht inspiratie uit te putten. De invalshoek bij 'Het WELNEST' is het idee dat je alvorens pesten aan te pakken de juiste basis moet creëren.

Er wordt gebruikt gemaakt van het 'Flow model' van de Amerikaans/Hongaarse psycholoog Mihaly Csikszentmihalyi (Nakamura & Csikszentmihalyi, 2002).

Dit model geeft de emotionele toestand weer waarin iemand zich bevindt gedurende het uitoefenen van een taak of activiteit. 'Challenges' of 'Uitdagingen' worden uitgezet tegenover 'Skills' of 'Vaardigheden'. Wanneer beide in evenwicht zijn, ontstaat de 'Flow' of het 'Vloeiend vermogen': we staan open om nieuwe inzichten in te oefenen en te implementeren.

FIGUUR 1: FLOW MODEL VAN MIHALY CSIKSZENTMIHALYI

Alvorens Pauw sociaal inzicht betreffende pesten kan verwerven, moet bekeken worden of hij zich wel in 'flow' bevindt. Dit blijkt niet het geval te zijn: de uitdaging om op weg naar school geconfronteerd te worden met zijn watervrees is niet in overeenstemming met zijn vaardigheden om dit op te lossen. Pauw bevindt zich in 'anxiety'. Wanneer ervoor gezorgd wordt dat Pauw wél in zijn 'flow' komt, kunnen nieuwe inzichten met betrekking tot pesten verworven worden.

Hetzelfde geldt voor Twee Kleine Hazen. Ze vervelen zich op de speelplaats en hebben geen identiteit. Twee Kleine Hazen bevinden zich in 'boredom'.

Wanneer meester Muis ervoor zorgt dat Twee Kleine Hazen terecht komen in 'flow', ontstaat ruimte voor sociaal inzicht met betrekking tot pesten én ander gedrag. Meester Muis geeft opdrachten aan Twee Kleine Hazen én merkt op dat ze er verschillend uitzien.

Evenals Pauw bevindt Wolf zich in 'anxiety'. De 'challenge' om het hoofd te bieden aan de pesterijen van Pauw en De Hazen is veel te groot. Hij is introvert en heeft weinig sociale contacten. Wanneer Wanda en mevrouw Vlinder een veilig team creëren, stijgen zijn 'skills' verbazingwekkend. Hij ontsnapt op eigen kracht uit de schuur, start met vertraging aan de loopwedstrijd maar wint uiteindelijk goud.

De eerder kleurloze mevrouw Vlinder belichaamt het belang van een vertrouwenspersoon op school. Haar vleugels zijn dofgroen, maar doorheen het verhaal wordt duidelijk dat ze altijd 'open' staan en ook kunnen schitteren.

Mevrouw Vlinder vindt haar inspiratie deels bij de No-Blame methode (Robinson & Maines, 2010): ze legt bij niemand de schuld en bekijkt het pesten als een probleem van de groep. De gevoelens zijn belangrijker dan de feiten op zich. Ze stelt een groep samen die uitgedaagd wordt om een oplossing te vinden voor het probleem (WELNEST). Ze zorgt voor een plek op de school waar het veilig is om over emoties te praten: de af-cool-stoel. HET WELNEST tovert kwetsbaarheid om tot een kracht.

